

Sygn. akt III AUa 1741/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Sędziowie:	SSA Małgorzata Węgrzynowska-Czajewska (spr.) SSA Bożena Grubba
Protokolant:	sekr.sądowy Lidia Pedynkowska

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu- IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 sierpnia 2012 r., sygn. akt IV U 1226/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1741/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. P. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 28 marca 2012 r., mocą której odmówiono mu prawa do emerytury. Wnioskodawca zakwestionował fakt nieuwzględnienia przez pozwanego okresów zatrudnienia w PGR (...) w E. oraz (...) Spółdzielni Pracy (...) w E. jako pracy w warunkach szczególnych.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że wnioskodawca wykazał jedynie 2 lata, 3 miesiące i 6 dni pracy w warunkach szczególnych, zamiast wymaganych 15 lat. Pozwany zakwestionował świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 7 lutego 2012 r. wystawione przez Agencję Nieruchomości Rolnych w O., wobec jego sprzeczności ze zwykłym świadectwem pracy oraz świadectwo pracy z 10 października 2001 r. wydane przez (...) Spółdzielnię Pracy (...) w E., wobec niewskazania przepisów resortowych.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Elblągu wyrokiem z dnia

17 sierpnia 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 28 lutego 2012 r.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

Wnioskodawca J. P. ur. (...) wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w dniu 28 lutego 2012 r. o przyznanie prawa

do emerytury. Do wniosku dołączył szereg świadectw pracy potwierdzających jego staż pracowniczy. Nadto złożył świadectwa potwierdzające wykonywanie pracy w warunkach szczególnych:

1) zwykle świadectwo pracy wydane w dniu 10 października 2001 r. przez (...) Spółdzielnię Pracy (...) w E., z którego wynikało, że w okresie od 4 grudnia 1991 r. do 31 lipca 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako maszynista kotła,

2) świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydane w dniu 7 lutego 2012 r. przez Agencję Nieruchomości Rolnych w O., z którego wynikało, iż w okresie od 4 listopada 1985 r. do 31 października 1991 r. wykonywał pracę palacza,

3) zwykle świadectwo pracy z dnia 3 lutego 2012 r., z którego wynikało, iż w okresie od 23 czerwca 1972 r. do 28 września 1974 r. wykonywał pracę wybijacza odlewów w Fabryce (...) w L..

Pozwany organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego decyzją z dnia 28 marca 2012 r. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury wskazując w uzasadnieniu decyzji, iż skarżący nie wykazał 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Pozwany organ rentowy uwzględnił jako pracę w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w Fabryce (...) w L. w wymiarze 2 lat,

3 miesiące i 6 dni. Odmówił zaliczenia okresów zatrudnienia w PGR (...) oraz (...) Spółdzielni Pracy (...) w E.. Powyższą decyzję zakwestionował wnioskodawca domagając się uwzględnienia spornego okresu na podstawie zeznań świadków.

Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 24 ust. 1, art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z § 2 - 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Sąd I instancji wskazał, że skarżący nabyłby prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek: ukończenia wieku 60 lat, legitymowania się łącznym okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat (przypadającym na dzień

1 stycznia 1999 r.), legitymowania się 15-letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (przypadającym na dzień 1 stycznia 1999 r.), nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, rozwiązania stosunku pracy.

Poza sporem w sprawie było, iż skarżący J. P. w dniu wydania decyzji rozpoznającej jego wniosek o świadczenie emerytalne miał ukończone 60 lat, na dzień

1 stycznia 1999 r. legitymował się ponad 25-letnim okresem ubezpieczenia, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostawał w stosunku pracy. Spornym pozostawało, czy skarżący na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się 15-letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Pozwany organ rentowy nie uwzględnił okresów od 4 listopada 1985 r.

do 31 października 1991 r. (zatrudnienia w PGR (...)) oraz od 4 grudnia 1991 r.

do 31 grudnia 1998 r. (zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w E.) kwestionując przedłożone przez wnioskodawcę świadectwa.

Sąd I instancji wskazał, że faktem jest, iż rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w § 2 ust. 2 wymaga, by okresy pracy w szczególnych warunkach zostały potwierdzone przez zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub też w „zwykłym” świadectwie pracy z odpowiednią adnotacją. Niemniej jednak należy zauważyć, iż świadectwo pracy nie ma mocy wiążącej zarówno dla pozwanego, jak i dla Sądu. Nie jest ono bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej, a tylko dokumenty wydane przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane. W postępowaniu sądowym świadectwo pracy traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej.

Teoretycznie wnioskodawca posiadał więc uprawnienie do wykazania innymi dowodowymi, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, tym bardziej, iż zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów zatrudnienia także w oparciu

o inne dowody, niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (uchwała SN z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, LEX nr 14630, uchwała SN z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625)

Wnioskodawca domagając się zaliczenia okresu pracy w PGR (...) twierdził, iż w okresie od 4 listopada 1985 r. do 31 października 1999 r. wykonywał pracę palacza, obsługiwał kotły nieautomatyzowane, wodne z obsługą ręczną. W zakładzie były 3 takie kotły, które obsługiwało na zmiany 3 palacze. W okresie zimowym chodziły wszystkie 3 kotły, natomiast w okresie letnim jeden kocioł. Głównymi obowiązkami wnioskodawcy było dozоровanie pieca, aczkolwiek zdarzało się, że jak podłożył węgiel do pieca, kierownik polecał mu wykonywanie innych prac. Wnioskodawca przyznał, iż przez pewien okres czasu wykonywał również obowiązki dozorczy zakładu. Pracę też wykonywał w nocy, a polegała ona na 4-5 krotnym w ciągu nocy obchodzeniu zakładu.

Fakt wykonywania pracy palacza w PGR (...) potwierdzili przesłuchani świadkowie J. G. oraz S. S..

Świadek J. G. zeznał, że wnioskodawca obsługiwał nieautomatyzowane kotły grzewcze razem z innymi palaczami na zmiany. Palacze ogrzewali w ten sposób budynki mieszkalne pracowników, ogrzewany był zakład kuśnierski, pomieszczenia gospodarcze i garażowe PGR, a także hale, gdzie były jagnięta. Czasami wnioskodawca był zatrudniany do pracy jako traktorzysta (do przewiezienia węgla, drewna, przewiezienia zboża, buraków).

Według świadka S. S. wnioskodawca pracował jako palacz kotłów nieautomatyzowanych, załadunek pieca był ręczny, czyszczenie pieca było ręczne. Sam wnioskodawca musiał zapewnić węgiel i drewno do pieca. Według świadka wnioskodawca był jedynym palaczem. Gdy zaistniała potrzeba, wnioskodawca był również traktorzystą w okresie pilnych prac polowych. Wnioskodawca był również brany do strzyży owiec, w której brali udział wszyscy pracownicy zakładu i która trwała 1 lub 2 dni raz w roku w sierpniu.

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania wnioskodawcy i wyżej wskazanych świadków zasługują na podzielenie, bowiem są przekonujące, w zasadzie zgodne ze sobą. Zeznania te umożliwiają zaliczenie pracy wnioskodawcy, jako palacza, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze zgodnie z wykazem A, działem XIV poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. uzupełnionej pracą kierowcy ciągnika, zgodnie z wykazem A, działem VIII poz. 3 tego rozporządzenia.

W przekonaniu Sądu I instancji, oceny tej nie może zmienić fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy dozorczy jednocześnie z pracą palacza. Z doświadczenia życiowego wiadomym Sądowni jest, że w pracy palacza występują przerwy, np. po załadowaniu węgla. Obejście wówczas terenu zakładu pracy, nie kolidujące z pracą palacza, nie może być uznane jako przerwanie „stałości i pełnego wymiaru czasu pracy”, o którym mowa w art. 2 ust.

1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Gdyby wnioskodawca w okresie przerw w obsłudze pieca (które niewątpliwie występują) nic nie robił, tylko odpoczywał, nie byłoby żadnych wątpliwości co do wykonywania przez niego stale i w pełnym wymiarze pracy palacza, zakwalifikowanej jako praca w szczególnych warunkach.

Z tych też przyczyn w ocenie Sądu okres pracy wnioskodawcy w PGR (...) od 4 listopada 1985 r. do 31 października 1991 r. należy zaliczyć jako okres pracy w warunkach szczególnych uznając, że była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Domagając się zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w E. wnioskodawca twierdził,

że w zakładzie tym wykonywał przez okres 5-6 pierwszych lat tylko pracę palacza nieautomatyzowanych kotłów parowych, później dołożono mu również obowiązki kierowcy ciągnika. Jako palacz obsługiwał kotły parowe typu „walczaki”, obsługujące cały proces produkcyjny w zakładzie. Ciągnikiem przywoził drewno opałowe z lasu do zakładu, również płyty z hurtowni do zakładu. W pewnym okresie powierzono mu obowiązki mechanika w warsztacie ślusarskim. W ramach wykonywania tych obowiązków wnioskodawca był zabierany z kotłowni przez mechanika, na czas naprawy awarii- na godzinę, dwie - a w tym czasie inny palacz pozostawał w kotłowni. Obowiązki takie wnioskodawca wykonywał nie częściej, niż 1 raz w miesiącu.

Fakt wykonywania pracy palacza oraz kierowcy ciągnika został potwierdzony przez świadków J. W. i S. W.. Świadkowie ci zeznali, że wnioskodawca obsługiwał kotły nieautomatyzowane, obsługiwane ręcznie, które służyły do ogrzewania całej produkcji, hal produkcyjnych. Wnioskodawca jeździł ciągnikiem, gdy już załadował piec węglem, był brany do pomocy w warsztacie, był osobą chętną do pomocy.

W ocenie Sądu I instancji zeznania wnioskodawcy i świadków zasługują na podzielenie, bowiem są szczerze, przekonywujące, zgodne ze sobą. Z zeznań tych wynika w sposób bezsporny, iż wnioskodawca we wskazanym w świadectwie pracy okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę głównie palacza nieautomatyzowanych kotłów, uzupełnioną częściową pracą kierowcy ciągnika. Oceny tej nie może zmienić fakt sporadycznego pomagania w warsztacie, zwłaszcza że praca ta nie kolidowała z pracą palacza i do pracy tej wnioskodawca był ściągany w czasie przerw w pracy palacza.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego do uznanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze 2 lat, 3 miesięcy i 6 dni należy doliczyć okres pracy wnioskodawcy w PGR (...) w wymiarze 5 lat, 11 miesięcy i 27 dni oraz okres pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...) w E. w wymiarze 7 lat i 28 dni. Doliczenie tych okresów powoduje uznanie, że wnioskodawca wykazał niezbędną do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury okres 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Z tych przyczyn na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od daty złożenia wniosku.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. i zarzucił naruszenie art. 24 ust. 1, art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, 1227 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w związku z art. 233 k.p.c. jako naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów.

W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że niesłusznie przyjął, że wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze, tj. 8 godzin dziennie w czasie zatrudnienia w PGR (...) oraz w (...) Spółdzielni

Pracy (...)w E.. Z wyjaśnień wnioskodawcy oraz z zeznań świadków złożonych w toku postępowania sądowego wynika bowiem, że w czasie zatrudnienia u ww. pracodawców nie wykonywał wyłącznie obowiązków palacza. W czasie zatrudnienia świadczył bowiem pracę jako dozorca, traktorzysta, mechanik w warsztacie ślusarskim czy strzygł owce i wykonywał inne prace zlecane przez przełożonego.

W świetle poglądów judykatury do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie zalicza się innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Wykonywanie takiej pracy nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 i 2 u.e.r.f.u.s. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2011 r., II UK 2/11, LEX nr 989128).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania apelacyjnego było ustalenie, czy wykonywana przez ubezpieczonego praca w PGR (...) w E.w okresie od 4 listopada 1985 r.

do 31 października 1991 r. oraz w (...) Spółdzielni Pracy (...)w E.

od 4 grudnia 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. miała charakter zatrudnienia wykonywanego

w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, co skutkowałoby spełnieniem przez niego przesłanek do ustalenia mu prawa do emerytury w wieku obniżonym.

Strona chcąc podważyć sędziowską ocenę dowodów nie może ograniczać się

do przedstawienia własnej ich oceny, ponieważ jest to zwykłą polemiką ze stanowiskiem sądu nie mogącą odnieść skutku. Konieczne jest wskazanie zaś w takiej sytuacji przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c., czyli

np. błędów sądu w logicznym rozumowaniu, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, czy też bezzasadnego pominięcia dowodów, które prowadziłyby do odmiennych wniosków. Apelujący nie uzasadnił należycie przedstawionego zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., zaś w ocenie Sądu II instancji Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z art. 233 § 1 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia.

W konsekwencji Sąd Odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne

i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, nie widząc

w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytoczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego również zarzuty naruszenia prawa materialnego są niezasadne.

Art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania decyzji, stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu

31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu

31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.

32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 art. 184 cytowanej ustawy).

Przepis art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 - 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu

na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepis art. 32 ust. 4 w/w ustawy stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu tego przepisu są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki, tj. osiągnięcie wieku emerytalnego (kobieta – 55 lat, mężczyzna – 60 lat) i okres zatrudnienia (kobieta – 20, mężczyzna - 25 lat), w tym 15 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze. Przesłanki te należy spełnić kumulatywnie. Niespełnienie jednego ze wskazanych warunków czyni niemożliwym przyznanie emerytury w wieku obniżonym.

Zgodnie z § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Zgodnie z wykazem A, dział XIV, poz. 1-2 stanowiącym załącznik nr 1 do cytowanego rozporządzenia pracami w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego są prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego oraz prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych, jak również prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (wykaz A, dział VIII, poz. 3).

Również w przepisach resortowych – wykaz A dział XIV, poz. 1, pkt 1 i 4 zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz.MG. z 1987 r., Nr 4, poz. 7) oraz zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. MRIRW z 1988 r., Nr 2, poz. 4) wymieniono stanowiska pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach – prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego: maszynista kotłów-palacz (1), palacz (4).

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, LEX nr 1216852, który wskazał, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX Nr 375653; dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX Nr 509022 oraz z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarządzających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, LEX nr 1001310).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy analizując materiał dowodowy, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy palacza uzupełnioną pracami kierowcy ciągnika w PGR (...) w E.w okresie od 4 listopada 1985 r. do 31 października 1991 r. oraz w (...) Spółdzielni Pracy (...)w E.od 4 grudnia 1991 r. do 31 grudnia 1998 r.

Apelujący zarzucił, że wnioskodawca nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku palacza ponieważ wykonywał inne czynności.

W okresie pierwszego zatrudnienia wnioskodawca dodatkowo, okazjonalnie wykonywał obowiązki dozorczy w czasie wolnym od pełnienia obowiązków palacza. Ponadto sporadycznie był zatrudniany do pracy jako traktorzysta (do przewiezienia węgla, drewna, przewiezienia zboża, buraków). Wnioskodawca był również brany do strzyżby owiec, w której brali udział wszyscy pracownicy zakładu i która trwała 1 lub 2 dni raz w roku w sierpniu (zeznania J. P. – k. 23-24 i 27 a.s., zeznania świadka J. G.

– k. 25 a.s., zeznania świadka S. S. – k. 25-26 a.s.).

Sąd II instancji podziela argumentację Sądu Okręgowego, że w pracy palacza występują przerwy, np. po załadunku węgla, wówczas obejście terenu zakładu pracy

w ciągu nocy w ramach czynności dozorczy nie może być traktowane jako przerwanie „stałości i pełnego wymiaru czasu pracy”, o którym mowa w art. 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

Również strzyżenie owiec raz w roku przez 1-2 dni, jak i wykonywanie zadań zleconych (sprzątanie placu i magazynu) w czasie wolnym, tj. po podłożeniu do pieca, nie koliduje z obowiązkami palacza.

Odnosnie drugiego spornego okresu zatrudnienia, to wnioskodawca oprócz pracy palacza wykonywał czynności kierowcy ciągnika, które również są pracami w warunkach szczególnych. W pewnym okresie powierzono mu obowiązki mechanika w warsztacie ślusarskim, które wykonywał w razie awarii (1-2 godziny) nie częściej niż 1 raz w miesiącu (zeznania J. P. – k. 23-24 i 27 a.s., zeznania świadka J. W. –

k. 26 – 27 a.s., zeznania świadka S. W. – k. 27 a.s.).

W ocenie Sądu II instancji czynności dodatkowe wykonywane przez ubezpieczonego poza obowiązkami palacza i kierowcy ciągnika, takie jak strzyżenie owiec, dozorowanie, pomoc w warsztacie ślusarskim miały charakter sporadyczny, okazjonalny i krótkotrwały,

co pozwala przyjąć, że wnioskodawca w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Powyższe potwierdza również dokumentacja pracownicza, w tym akta osobowe, kartoteki zarobkowe oraz rejestr pracowników.

Zatem do uznanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze 2 lat, 3 miesięcy i 6 dni należy doliczyć okres pracy wnioskodawcy w PGR (...) w wymiarze 5 lat, 11 miesięcy i 27 dni oraz okres pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...)w E.w wymiarze 7 lat i 28 dni. Wskazać więc należało, że wnioskodawca udowodnił ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym spełnił wszystkie, konieczne warunki do przyznania emerytury w obniżonym wieku.

W świetle powyższego uznać należało, że wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, albowiem bezzasadne okazały się również zarzuty podnoszone przez organ rentowy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.